

Brun glada

Brun glada är en mycket sällsynt häckfågel i Sverige. Arten är vanlig på kontinenten, men lever i Sverige på marginalen av sitt utbredningsområde. Sedan tidigt 1900-tal har brun glada periodvis häckat med något eller några par i Sverige, och under 2000-talet har arten etablerat en fast stam. Flyttfågel.

Ekologiska krav

Häcker i skogs- och odlingslandskap, både i större skogsområden och små dungar. Boet läggs ofta högt i ett träd, i södra Sverige oftast i ett lövträd, i norr vanligen i en tall eller gran. Det är troligt att den föredrar träd som ligger skyddat samtidigt som det är tillgängligt för inflygning, vid en glänta eller nära skogsbrynet. Samma bo kan användas flera år i rad, men den har normalt även ett eller flera alternativa bon. Andra arters bon (ormvråk, bivråk, korp eller kråka) kan användas som stomme vid bobyggnad.

Födan hämtas huvudsakligen från jordbruksmark, längs stränder, utmed vägar (trafikdödade djur) och på avskrädesplatser, ofta på långt avstånd från boet.

Utbredning och regionala skillnader

Häcker med enstaka par i södra Sverige samt i norra Norrland, särskilt i landskapet Norrbotten. Antalet häckande par är mycket litet.

Indikator på skyddsvärd skog

Saknar signalvärde för skyddsvärda skogsmiljöer.

Faktorer som missgynnar eller hotar arten

Missgynnas av skogliga åtgärder som lämnar boet allt för exponerat, främst genom för smala skyddszoner och för omfattande gallring.

Behov av hänsyn – allmänt

I normalfallet är god miljöhänsyn tillräckligt. Hänsyn ska främst tas mot boplatser (bon som används och alternativbon).

Kännedom om häckningslokaler för brun glada bör inte spridas till andra personer än berörda markägare och de som utför skogsbruksåtgärder.

Miljöhänsyn vid skogsbruksåtgärder

- Avstå från skogliga åtgärder inom 300 meter från boet under perioden 1 april–31 juli.

- Lämna en tillräckligt bred skyddszon kring boplatser vid avverkning eller andra skogliga åtgärder. Bredden beror på platsen, men som tumregel ska den vara så bred att boplatserna inte är väsentligt mer exponerade för insyn än tidigare.
- Spara samtliga träd med större risbon, även sådana där boet ser obebott ut.
- Undvik att dra skogsbilvägar inom 200 meter från boplatser.

Tips på ytterligare åtgärder som gynnar arten

- Spara större träd som har förutsättningar att fungera som framtida boträd, t.ex. träd som delar sig i toppen och träd med grova grenklykor.

Områdesskydd och frivilliga avsättningar

Häckande brun glada är i normalfallet inte i behov av områdesskydd eller frivilliga avsättningar.

Skogsvårdslagstiftningen

- Ta inte bort äldre träd vid ägo- och artgränser, äldre lövträd (särskilt asp) i barrskog m.m., spara biologiskt värdefulla träd, lind, lönn, ask och alm, m.m. (SKSFS 7:8).
- Undvik skogsbruksåtgärder som kan skada hänsynskrävande miljöer, som t.ex. äldre skog på uddar och öar, örtrika bestånd på kalkrika marker, brynmiljöer samt igenvuxna hagmarker eller lövängar (SKSFS 7:17).
- Lämna funktionella skyddszoner med träd och buskar mot boträd (rovfågelsbon) (SKSFS 7:21).

Lästips

Artfakta för brun glada. ArtDatabankens webbplats,
<http://artfakta.artdatabanken.se//taxon/103060>

Populationsstorlek: 15 par

Populationsutveckling:

1980–2012: ökning från enstaka till ca 15 par
2001–2012: ökning 50 %

Rödlistestatus 2015: Starkt hotad (EN)

Fågeldirektivets Bilaga 1: Ja

